

**Sprawozdanie z realizacji zadań Komitetu Audytu dla działów
administracji rządowej: budżet, finanse publiczne oraz instytucje finansowe
w 2013 roku.**

I. Część wstępna

1. Komitet Audytu w Ministerstwie Finansów (dalej Komitet) został powołany zarządzeniem Nr 20 Ministra Finansów z dnia 31 maja 2010 r.
2. Zarządzeniem Nr 45 Ministra Finansów z dnia 29 listopada 2012 r. (obowiązującym od 1 stycznia 2013 r.) w skład Komitetu weszli:
 - Pan Mirosław Sekuła, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów – Przewodniczący;
 - Pan Jacek Kapica, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów – Członek;
 - Pani Agnieszka Giebel, Dyrektor Departamentu Audytu Sektora Finansów Publicznych w Ministerstwie Finansów – Członek;
 - Pan Krzysztof Pakoński – Członek niezależny;
 - Pan Artur Walasik – Członek niezależny.
3. W trakcie okresu sprawozdawczego w składzie Komitetu nastąpiły dwie zmiany na stanowisku Przewodniczącego. Na mocy zarządzenia Nr 9 Ministra Finansów z dnia 13 lutego 2013 r. funkcję Przewodniczącego Komitetu objął Pan Janusz Cichoń, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów. Następnie, na podstawie zarządzenia Nr 22 Ministra Finansów z dnia 27 maja 2013 r. funkcję Przewodniczącej Komitetu objęła Pani Izabela Leszczyna, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów.
4. Zarządzeniem Nr 57 Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. wprowadzono regulamin pracy Komitetu Audytu, który został zmieniony zarządzeniem Nr 12 Ministra Finansów z dnia 9 marca 2012 r. W trakcie okresu sprawozdawczego Minister Finansów wydał obwieszczenie z dnia 4 marca 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Ministra Finansów w sprawie nadania regulaminu pracy Komitetowi Audytu dla działów administracji rządowej - budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.
5. W 2013 roku odbyło się 7 posiedzeń Komitetu w dniach: 8 stycznia, 27 lutego, 25 marca, 12-13 czerwca, 3 lipca, 24 września i 26 listopada.

6. Pani Izabela Leszczyna uczestniczyła w trzech posiedzeniach Komitetu, Pan Mirosław Sekuła uczestniczył w jednym posiedzeniu, Pan Janusz Cichoń uczestniczył w dwóch posiedzeniach, Pan Jacek Kapica uczestniczył w pięciu posiedzeniach, zaś Pani Agnieszka Giebel, Pan Krzysztof Pakoński i Pan Artur Walasik uczestniczyli w siedmiu posiedzeniach Komitetu.
7. W 2013 roku niezależnym członkom Komitetu Audytu wypłacono wynagrodzenie na łączną kwotę w wysokości 28 173,36 zł.

II. Działania Komitetu Audytu

W 2013 r. Komitet podjął następujące działania w odniesieniu do:

1. Sygnalizowania istotnych ryzyk i słabości kontroli zarządczej w działalności działu/działów

Komitet wydał opinię o stanie kontroli zarządczej w resorcie, w której oświadczył, że kontrola zarządcza w resorcie w obszarach ryzyka, poddanych badaniu audytowemu w 2012 roku funkcjonowała w wystarczającym stopniu.

Przedmiotową opinię wydano na podstawie przeprowadzonych przez służby audytu wewnętrznego prac i poczynionych w ich wyniku ustaleń, które posłużyły do sformułowania zaleceń w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz wprowadzonych usprawnień. W resorcie finansów audytorzy wewnętrzni zidentyfikowali łącznie 116 obszarów ryzyka. Komitet wskazał, że w 64 obszarach, które poddano audytowi w 2012 roku, nie stwierdzono istotnych, poważnych i krytycznych nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej. Należy jednak zauważyć, że w niektórych jednostkach, audytorzy wewnętrzni sformułowali zastrzeżenia o umiarkowanej istotności, które wymagają działań nadzorujących i weryfikacji przez kierowników jednostek. Najczęściej formułowane zastrzeżenia o umiarkowanej istotności dotyczyły:

- komunikacji wewnętrznej,
- zarządzania ryzykiem korporacyjnym i zarządzania strategicznego,
- przeprowadzanych czynności kontrolnych,
- sprawozdawczości,
- procedury postępowania,
- procedur wewnętrznych.

2. Rekomendacji usprawnień, w związku z zidentyfikowanymi ryzykami i słabościami kontroli zarządczej

Komiteta przyjął do wiadomości *Raport z przebiegu szkoleń z zakresu kontroli zarządczej dla administracji podatkowej i kontroli skarbowej w 2013 r.* wraz ze sformułowanymi na tej podstawie wnioskami:

- 1) dublowanie się różnych systemów zarządzania, wskutek nieskoordynowanego ich w prowadzenia,
- 2) konieczność silniejszej koordynacji ze strony Ministerstwa Finansów rozwiązań zarządczych, stosowanych w jednostkach nadzorowanych.

Komiteta zarekomendował przegląd i zintegrowanie systemów zarządzania w administracji podatkowej, w ramach procesu zmian organizacyjnych, a także wskazanie komórki, która koordynowałaby przedmiotowe działanie w Ministerstwie. Dodatkowo wskazał na konieczność dokonania weryfikacji obowiązujących procedur w zakresie wdrażania kontroli zarządczej w pionach celnym oraz w administracji podatkowej i kontroli skarbowej (dalej jako „piony”).

3. Przeglądu wyników audytu wewnętrznego oraz monitorowania ich wdrożenia

Komiteta zapoznał się ze sporządzonym przez komórkę audytu wewnętrznego Ministerstwa Finansów zestawieniem obszarów ryzyka w poszczególnych pionach wraz ze wskazaniem poziomu ryzyka w tych obszarach. Przekazane informacje zostały wykorzystane w toku formułowania opinii Komitetu o funkcjonowaniu kontroli zarządczej.

4. Przeglądu sprawozdań z wykonania planu audytu oraz z oceny kontroli zarządczej

Komiteta pozyskał informacje od audytorów wewnętrznych z resortu dotyczące stanu kontroli zarządczej w jednostkach, omówił oraz sformułował treść opinii Komitetu Audytu o funkcjonowaniu kontroli zarządczej dla działów budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe za rok 2012.

5. Wniesionych wniosków o wyrażenie zgody na rozwiązanie stosunku pracy oraz zmianę warunków pracy i pracy kierowników komórek audytu wewnętrznego i podjętych w tych sprawach rozstrzygnięciach

Komiteta rozpatrzył jeden wniosek kadrowy dotyczący audytora wewnętrznego z podległej jednostki w resorcie. Wyrażono zgodę na rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron z audytorem wewnętrznym Izby Celnej w Warszawie.

6. Innych działań i inicjatyw podejmowanych przez Komitet w celu zapewnienia funkcjonowania kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego, których nie da się zaliczyć do żadnej z powyższych grup (np. rola Komitetu w wyznaczaniu celów do planu działalności ministra)

Niezależni członkowie Komitetu przedstawili swoje opinie do projektu Planu działalności Ministra Finansów na 2014 rok, zgodnie z wcześniejszym ustaleniem, wysyłając je w formie elektronicznej do Departamentu Audytu Sektora Finansów Publicznych. Uwagi dotyczyły m.in. sposobu formułowania celów i zadań oraz określania mierników. Ponieważ część uwag odnosiła się do zagadnień wynikających wprost z planu wydatków w układzie zadaniowym, uwzględnienie ich nie było możliwe.

7. Wydanych zaleceń i rekomendacji (ze wskazaniem odbiorcy/ów i terminem ich realizacji)

Komitet Audytu przekazał kierownikom jednostek resortu kilka wskazówek dotyczących formułowania oceny stanu kontroli zarządczej, a także zalecenie przeprowadzenia ponownej identyfikacji obszarów ryzyka, mające na celu ich ujednolicenie oraz zmniejszenie ilości. Ponadto zainicjował prace nad słownikami ryzyk, powołując trzy zespoły pracujące pod kierunkiem wyznaczonych koordynatorów w poszczególnych pionach, które zapewnią używanie tego samego nazewnictwa odnoszącego się do zidentyfikowanych ryzyk, a także umożliwią agregowanie porównywalnych informacji będących podstawą do lepszego podsumowania pracy audytorów wewnętrznych, jak również wypełnienia ustawowych obowiązków Komitetu. Komitet zainicjował wśród audytorów prace nad katalogiem ryzyk, omówił i dopracował koncepcję tzw. kategorii ryzyk podczas wyjazdowego posiedzenia w czerwcu 2013 r. oraz pisemnie przekazał audytorom wewnętrznym efekt tych prac. W założeniu ma to ułatwić formułowanie przez Komitet jednolitej informacji dla Ministra Finansów o istotnych ryzykach oraz słabościach kontroli zarządczej. W ww. piśmie Komitet zalecił, aby audytorzy wewnętrzni posługiwali się kategoriami ryzyk wskazanymi przez Komitet, począwszy od procesu planowania na rok 2014. Ponadto Komitet zainicjował prace, w wyniku których audytorzy wewnętrzni z poszczególnych pionów sporządzili tabelaryczne zestawienia słowników ryzyk w poszczególnych pionach, przypisane do odpowiednich kategorii ryzyk.

Komitet, po zapoznaniu się z planami procesu zmian organizacyjnych w administracji podatkowej, **zarekomendował** wdrożenie w administracji podatkowej modelowego rozwiązania, czyli usytuowania wyodrębnionej komórki audytu wewnętrznego, która będzie podlegała bezpośrednio dyrektorowi izby skarbowej.

Komitet omówił i **zatwierdził** wzory planu audytu i sprawozdania z jego wykonania po zmianach dokonanych przez audytorów wewnętrznych. Dodatkowo Komitet **zobligował** audytorów wewnętrznych do przysyłania danych z planu audytu oraz sprawozdania z jego wykonania w formie arkuszy z makrami na bazie Excel, które pozwolą na agregowanie przesyłanych danych i ich lepszą analizę.

Komitet kontynuował prace dotyczące określenia systemu doskonalenia zawodowego audytorów wewnętrznych, w tym szkoleń dotyczących uprawnień do przeprowadzania oceny zewnętrznej audytu wewnętrznego. Jednocześnie Komitet zarekomendował przeprowadzanie ocen zewnętrznych w formie samooceny z walidacją. W tym celu należy zbudować system w resorcie, który zapewniłby przeprowadzanie ocen zewnętrznych w tej formie. Komitet zaaprobował koncepcję systemu przygotowaną przez Departament Audytu Sektora Finansów Publicznych, i upoważnił Departament do dalszych działań w tym zakresie, poczynając od pozyskania środków na sfinansowanie szkolenia z metodyki oceny zewnętrznej, organizowanego przez Stowarzyszenie Audytorów Wewnętrznych IIA Polska.

8. Inne

W celu usprawnienia pracy Komitetu, Przewodniczący Komitetu Audytu wskazał, spośród członków Komitetu, Wiceprzewodniczącego Komitetu Audytu, Pana Jacka Kapicę, który będzie mógł wykonywać zadania Przewodniczącego, w przypadku jego nieobecności.

Komitet zapoznał się z planowanym przez Departament Informatyki rozwiązaniem w zakresie prowadzenia w Ministerstwie oraz w resorcie audytu systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji. Wykonywanie tego zadania ma być powierzone służbom technicznym poszczególnych jednostek, np. informatykom.

Komitet sporządził sprawozdanie z realizacji zadań Komitetu Audytu dla działów administracji rządowej: budżet, finanse publiczne oraz instytucje finansowe w 2012 roku.

Komitet przeprowadził dwudniowe wyjazdowe posiedzenie Komitetu z udziałem zaproszonych pracowników Ministerstwa Finansów oraz audytorów wewnętrznych zatrudnionych w jednostkach podległych Ministrowi Finansów, na którym omówiono zagadnienia dotyczące systemu kontroli zarządczej, zapewnienia dla kierownika jednostki, słowników ryzyk i kategorii ryzyk, standaryzacji sposobu działania audytorów wewnętrznych oraz dostosowania wzorów planu audytu oraz sprawozdania z wykonania planu audytu.

III. Wnioski

1. Wnioski w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego

- 1) pożądane jest ujednolicenie i wzorcowe dostosowanie do standardów systemu audytu wewnętrznego w Ministerstwie Finansów i działach kierowanych przez Ministra Finansów, ponieważ rozwiązania te stanowią przykład dla innych resortów. W szczególności dokonując zmian organizacyjnych w administracji podatkowej należy zapewnić niezależność organizacyjną audytu przez usytuowanie go w bezpośredniej podległości wobec kierownika jednostki,
- 2) wobec informacji o przypadkach braku właściwych relacji na linii audytor – kierownik jednostki, Komitet w roku 2014 przedstawi swoje stanowisko i przedyskutuje tę kwestię z audytorami w resorcie,
- 3) Komitet uznaje za konieczny udział w niektórych posiedzeniach Komitetu kierowników komórek organizacyjnych Ministerstwa, co umożliwi odpowiednio szybki przepływ informacji i może przyczynić się do podejmowania właściwych decyzji przez Komitet,
- 4) należy kontynuować budowę systemu oceny zewnętrznej audytu wewnętrznego, który zapewni realizację standardów audytu wewnętrznego przez wszystkie komórki audytu w resorcie,
- 5) należy monitorować proces integracji systemów zarządzania w resorcie, w tym w administracji podatkowej, w ramach procesu zmian organizacyjnych,
- 6) należy dokonać oceny przydatności przyjętych kategorii ryzyk, którymi mają posługiwać się audytorzy wewnętrzni resortu na etapie sporządzania planu audytu, a także sprawozdań z przeprowadzonych zadań audytowych oraz wykonania planu audytu,

- 7) należy monitorować weryfikację obowiązujących koncepcji wdrożenia kontroli zarządczej w pionach celnym oraz w administracji podatkowej i kontroli skarbowej.

Warszawa,^{31.01.2014v.}.....2014 r.

SEKRETARZ STANU

Izabela Leszczyna

.....
Izabela Leszczyna

Przewodniczący Komitetu Audytu

w Ministerstwie Finansów